

قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران با اصلاحات مورخ ۱۳۷۷/۷/۵ و ۱۳۹۳/۲/۱۷ مجلس شورای اسلامی

فصل اول - اهداف و ضوابط کلی بخش تعاونی

ماده ۱ - اهداف بخش تعاونی عبارتست از:

- ۱ - ایجاد و تأمین شرایط و امکانات کار برای همه بمنظور رسیدن به اشتغال کامل.
 - ۲ - قراردادن وسائل کار در اختیار کسانی که قادر بکارند ولی وسائل کار ندارند.
 - ۳ - پیشگیری از تمرکز و تداول ثروت در دست افراد و گروه‌های خاص جهت تحقق عدالت اجتماعی.
 - ۴ - جلوگیری از کارفرمای مطلق شدن دولت.
 - ۵ - قرار گرفتن مدیریت و سرمایه و منافع حاصله در اختیار نیروی کار و تشویق بهره‌برداری مستقیم از حاصل کار خود.
 - ۶ - پیشگیری از انحصار، احتکار، تورم و اضرار به غیر.
 - ۷ - توسعه و تحکیم مشارکت و تعاون عمومی بین همه مردم.
 - ۸ - کمک به تأمین عدالت اجتماعی و توانمندسازی اقشار متوسط و کم درآمد^۱
 - ۹ - ارتقای کارآیی بنگاه‌های اقتصادی و بهره‌وری منابع مادی و انسانی و فناوری و افزایش رقابت‌پذیری در اقتصاد ملی.^۲
- تبصره ۱ - اهداف مذکور این ماده باید با رعایت ضرورت‌های حاکم بر برنامه‌ریزی عمومی اقتصاد کشور در هر یک از مراحل رشد عملی شود.
- تبصره ۲: دولت مکلف است به منظور تحقق اهداف مذکور در این باره با رعایت ضرورت‌های حاکم بر برنامه‌ریزی عمومی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور شرایط و منابع مورد نیاز را در برنامه‌های توسعه و قوانین بودجه سنواتی لحاظ نماید.^۳
- ماده ۲ - شرکت‌هایی که با رعایت مقررات این قانون تشکیل و به ثبت برسند، تعاونی شناخته می‌شوند.

ماده ۳- دولت موظف است با رعایت این قانون و در حد مقررات به گونه‌ای که زمینه اداره یا دخالت در اداره تعاونی‌ها یا کارفرمای مطلق شدن دولت فراهم نیاید با بخش تعاونی همکاری نموده و امکانات و تسهیلات لازم را با هماهنگی وزارت تعاون در اختیار آنها قرار دهد.

ماده ۴- دولت و کلیه سازمان‌های وابسته موظفند در اجرای طرحها و پروژه‌های خود در شرایط مساوی اولویت را به بخش تعاونی بدهند.

ماده ۵- اساسنامه هر یک از تعاونی‌ها باید با رعایت مقررات این قانون شامل نکات زیر باشد:

نام با قید کلمه تعاونی، هدف، موضوع، نوع، حوزه عملیات، مدت، مرکز اصلی عملیات و نشانی، میزان سرمایه، مقررات مربوط به عضو، ارکان، مقررات مالی و کار، انحلال و تصفیه. تبصره - تابعیت تعاونی‌ها باید ایرانی باشد.

ماده ۶- حداقل و حداکثر تعداد عضو در تعاونی‌ها به نسبت سرمایه و فرصت اشتغال و نوع فعالیت و رعایت اصل عدم تمرکز و تداول ثروت به وسیله آیین‌نامه‌ای تعیین می‌شود که به تصویب وزارت تعاون می‌رسد، ولی در هر صورت تعداد اعضاء نباید کمتر از ۷ نفر باشد.

ماده ۷- شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی دارای شخصیت حقوقی مستقل می‌باشند.

فصل دوم: عضو

ماده ۸- عضو در شرکت‌های تعاونی شخصی است حقیقی یا حقوقی غیردولتی^۱ که واجد شرایط مندرج در این قانون بوده و ملتزم به اهداف بخش تعاونی و اساسنامه قانونی آن تعاونی باشد.

تبصره ۱- در تعاونی‌های اشتغال‌زا کم‌کهای دولتی به نسبت اعضاء شاغل در آن تعاونی واگذار می‌شود.^۲

تبصره ۲- در تعاونی‌های چندمنظوره‌ای در صورتی که عضویت برای همه آزاد باشد، داشتن عضو غیرشاغل مجاز است، اما هیأت مدیره و مدیرعامل باید از میان اعضاء شاغل انتخاب گردد.

ماده ۹- شرایط عضویت در تعاونی‌ها عبارتست از:

۱- تابعیت جمهوری اسلامی ایران.

۲- عدم ممنوعیت قانونی و حجر.^۳

۲

۱- عبارت «حقوقی غیردولتی» بموجب بند یک ماده یک قانون اصلاح قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران به ماده ۸ قانون اضافه شده است. ۲ و ۳- اصلاحی مورخ ۱۳۷۷/۷/۵. مجلس شورای اسلامی.

۳- خرید حداقل سهام مقرر در اساسنامه.^۱

۴- درخواست کتبی عضویت و تعهد رعایت مقررات اساسنامه تعاونی

۵- عدم عضویت در تعاونی مشابه

ماده ۱۰- اعضاء در کلیه امور تعاونی طبق اساسنامه حق نظارت دارند.

ماده ۱۱- کلیه اعضاء مکلفند به وظایف و مسؤولیتهایی که در حدود قوانین و مقررات تعهد

کرده‌اند، عمل کنند.

ماده ۱۲- خروج عضو از تعاونی اختیاریست و نمی‌توان آن را منع کرد.

تبصره ۱- اعضاء متخصص تعاونی‌های تولید حداقل شش ماه قبل از استعفاء باید مراتب را

کتباً به اطلاع تعاونی برسانند.

تبصره ۲- در صورتی که خروج عضو موجب ضرری برای تعاونی باشد، وی ملزم به جبران

است.

ماده ۱۳- در موارد زیر عضو از تعاونی اخراج می‌شود:

۱- از دست دادن هر یک از شرایط عضویت مقرر در این قانون.

۲- عدم رعایت مقررات اساسنامه و سایر تعهدات قانونی پس از دو اخطار کتبی توسط

هیأت مدیره به فاصله ۱۵ روز و گذشتن ۱۵ روز از تاریخ اخطار دوم با تصویب مجمع عمومی

عادی.^۲

۳- ارتکاب اعمالی که موجب زیان مادی تعاونی شود و وی نتواند ظرف مدت یک سال آن را

جبران نماید یا اعمالی که به حیثیت و اعتبار تعاونی لطمه وارد کند یا با تعاونی رقابتی ناسالم

بنماید.

تبصره - تشخیص موارد فوق بنا به پیشنهاد هر یک از هیأت مدیره یا بازرسان^۳ و تصویب

مجمع عمومی خواهد بود.

ماده ۱۴- در صورت فوت عضو ورثه وی که واجد شرایط و ملتزم به رعایت مقررات تعاونی

باشند، عضو تعاونی شناخته شده و در صورت تعدد بایستی مابه‌التفاوت افزایش سهم ناشی

از تعدد خود را به تعاونی بپردازند. اما اگر کتباً اعلام نمایند که مایل به ادامه عضویت در تعاونی

نیستند و یا هیچکدام واجد شرایط نباشند، عضویت لغو می‌گردد.

۱- اصلاحی مورخ ۱۳۷۷/۷/۵ مجلس شورای اسلامی.

۲- بموجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قانون بخش تعاونی عبارت «مجمع عمومی فوق‌العاده» به عبارت «مجمع عمومی عادی» تغییر یافت.

۳- عبارت «هیأت مدیره یا بازرسان»، در اجرای بند دو ماده ۳ قانون اصلاح قانون بخش تعاونی جایگزین عبارت «مدیران» شده است.

تبصره - اگر تعداد ورثه بیش از ظرفیت تعاونی باشد، یک یا چند نفر به تعداد موردنیاز تعاونی با توافق سایر وراث عضو تعاونی شناخته می‌شوند.

ماده ۱۵ - در صورت لغو عضویت به سبب فوت، استعفا، انحلال و اخراج، سهم و کلیه حقوق و مطالبات عضو برابر مقررات اساسنامه و قرارداد منعقدہ محاسبه و به دیون تعاونی تبدیل می‌شود و پس از کسر بدهی وی به تعاونی به او یا ورثه‌اش حداکثر ظرف مدت سه ماه پرداخت خواهد شد.^۱

تبصره - در صورتی که ورثه تقاضا نماید که سهم عضو متوفی از عین اموال تعاونی پرداخت شود و تراضی یا مصالحه ممکن نباشد. چنانچه عین قابل واگذاری بوده و موجب انحلال و ضرر فاحش به اعضاء و تعاونی نگردد آن قسمت از مطالبات تسلیم ورثه می‌گردد.

فصل سوم: سرمایه

ماده ۱۶ - سرمایه تعاونی اموال و دارائی‌هایی است که برای تأسیس تعاونی یا افزایش سرمایه قبلی در اختیار آن قرار می‌گیرد.

ماده ۱۷ - شرکت‌های تعاونی، شرکت‌هایی است که تمام یا حداقل ۵۱٪ سرمایه بوسیله اعضاء در اختیار شرکت تعاونی قرار می‌گیرد و وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت و تحت پوشش دولت، بانکها، شهرداری‌ها، شوراهای اسلامی کشوری، بنیاد مستضعفان و سایر نهادهای عمومی می‌توانند جهت اجرای بند ۲ اصل ۴۳ از راه وام بدون بهره یا هر راه مشروع دیگر از قبیل مشارکت، مضاربه، مزارعه، مساقات، اجاره، اجاره به شرط تملیک، بیع شرط، فروش اقساطی و صلح اقدام به کمک در تأمین یا افزایش سرمایه شرکت‌های تعاونی نمایند، بدون آنکه عضو باشند.^۲

تبصره - در مواردی که دستگاه‌های دولتی در تأسیس شرکت‌های تعاونی شریک می‌شوند ظرف مدتی که با موافقت طرفین در ضمن عقد شرکت تعیین خواهد شد، سهم سرمایه گذاری دولت به تدریج بازپرداخت و صد درصد سرمایه به تعاونی تعلق خواهد گرفت.

۱- اصلاحی مورخ ۱۳۷۷/۷/۵ مجلس شورای اسلامی.

۲- به موجب ماده ۱۰ قانون اصلاح مواردی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاست کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، کلیه شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی مجازند در بدو تأسیس یا هنگام افزایش سرمایه تا سقف چهل و نه درصد (۴۹٪) سهام خود را با امکان اعمال رأی تا سی و پنج درصد (۳۵٪) کل آراء و تصدی کرسی‌های هیأت مدیره به همین نسبت به شرط عدم نقض حاکمیت اعضا و رعایت سقف معین برای سهم و رأی هر سهامدار غیر عضو که در اساسنامه معین خواهد شد به اشخاص حقیقی یا حقوقی غیر عضو واگذار نمایند. فروش به اشخاص غیر ایرانی باید با رعایت مقررات حاکم بر سرمایه گذاری خارجی باشد.

ماده ۱۸ - دولت می‌تواند با رعایت اصول چهل و سوم و چهل و چهارم قانون اساسی، واحدهای صنعتی یا کشاورزی یا خدماتی و امثال آن را که از اموال عمومی است و در اختیار دارد، در اختیار شرکت‌های تعاونی بصورت زیر قرار دهد:

۱ - واحدهای مذکور را بصورت حبس موقت یا مادام که تعاونی بصورت قانونی وجود داشته باشد. در اختیار تعاونی قرار دهد و تعاونی مالک منافع آن باشد.

۲ - در صورتی که واحدهای مذکور کارکنان واجد شرایط داشته باشند، در عضویت آن تعاونی اولویت خواهند داشت.

۳ - دولت می‌تواند طبق قرارداد بابت استهلاك یا بازسازی یا نگهداری یا توسعه واحد مزبور سالانه مبلغی نقد و یا کالا دریافت نماید.

۴ - دولت می‌تواند در واگذاری واحدهای فوق و سایر امکانات، مقرراتی به عنوان شرایط الزامی در رعایت سیاست‌های دولت در قیمت گذاری و برنامه‌ریزی تولید و توزیع و تأمین منافع عمومی، تعیین نماید.

ماده ۱۹ - در استفاده از وام و کمک‌های مالی دولتی اولویت با تعاونی‌هایی است که از بانکها طبق قانون عملیات بانکی بدون بهره وام دریافت نکرده باشند.

ماده ۲۰ - سهم اعضا در تأمین سرمایه شرکت‌های تعاونی برابر است مگر مجمع عمومی تصویب نماید که اعضاء سهم بیشتری تأدیه نمایند که در این صورت حداقل و حداکثر سهم‌ها باید در حدودی باشد که وزارت تعاون متناسب با نوع و تعداد اعضاء تعاونی‌ها تعیین می‌نماید.

ماده ۲۱ - هر تعاونی وقتی ثبت و تشکیل می‌شود که حداقل یک سوم سرمایه آن تأدیه و در صورتی که بصورت نقدی و جنسی باشد تقویم و تسلیم شده باشد.

تبصره - اعضاء تعاونی مکلفند مبلغ پرداخت نشده سهم خود را ظرف مدت مقرر در اساسنامه تأدیه نمایند.

ماده ۲۲ - عضو یا اعضاء تعاونی می‌توانند با رعایت مقررات این قانون سهم خود را به سایر اعضاء و یا افراد جدید واجد شرایط واگذار نمایند.

ماده ۲۳ - مسوولیت مالی اعضاء در شرکت‌های تعاونی محدود به میزان سهم آنان می‌باشد مگر آنکه در قرارداد ترتیب دیگری شرط شده باشد.

تبصره - مسوولیت دستگاه‌های عمومی تأمین کننده سرمایه تعاونی‌ها به میزان سرمایه متعلق به آنان می‌باشد مگر آنکه در قرارداد ترتیب دیگری شرط شده باشد.

ماده ۲۴ - دولت موظف است جهت تحقق اهداف مندرج در اصول ۴۳ و ۴۴ قانون اساسی و افزایش سهم بخش تعاون در اقتصاد ملی با رعایت ضرورت‌ها و در قالب برنامه رشد و توسعه اقتصادی اجتماعی کشور شرایط و امکانات لازم را برای گسترش کمی و کیفی تعاونی‌ها به

گونه‌ای که این بخش نقش مؤثر در رشد و توسعه اقتصادی ایفاء نماید. فراهم آورد.^۱

تبصره ۱- بمنظور فوق دولت می‌تواند با استفاده از منابع بودجه‌ای یا منابع بانکی با تضمین دولت وام بدون بهره در اختیار تعاونی قرار دهد و اموال منقول و یا غیرمنقول و وسایل و امکانات لازم را به قیمت عادلانه بطور نقد و یا اقساط برای تشکیل و تقویت تعاونی‌ها به آنها بفروشد و یا به آنها اجازه دهد و یا اقدام به عقد اجاره به شرط تملیک بنماید و یا سهام شرکت‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته دولت و بانکها و مصادره و ملی شده را به تعاونی‌ها منتقل نماید.

تبصره ۲- بانکها موظف اند جهت سرمایه‌گذاری و یا افزایش سرمایه تعاونی‌ها و یا تقویت آنها وام و سایر تسهیلات اعطائی را در اختیار آنان قرار دهند و می‌توانند قرارداد نمایند که سرمایه‌هایی که از محل وام و سایر تسهیلات اعطائی تأمین می‌شود به عنوان ضمانت و یا وثیقه و یا رهن در نزد بانک باشد و یا در صورتی که تعاونی قادر به بازپرداخت وام نباشد بانک مطالبات خود را از طریق فروش اموال تعاونی تسویه نماید که در خرید اینگونه اموال، تعاونی‌های دیگر اولویت دارند.

فصل چهارم: حساب سود و زیان و تقسیم سود و سایر مقررات مالی

ماده ۲۵- سود خالص شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی در هر سال مالی بترتیب زیر تقسیم می‌شود:

- ۱- از حداقل پنج درصد (۵٪) به بالا با تصویب مجمع عمومی عادی^۲ بعنوان ذخیره تعاونی به حساب ذخیره قانونی منظور می‌شود.
- تبصره ۱- ذخیره قانونی تا زمانی که مبلغ کل ذخیره حاصل از درآمدهای مذکور به میزان یک چهارم معدل سرمایه سه سال اخیر شرکت نرسیده باشد الزامی است.
- تبصره ۲- تعاونی‌ها می‌توانند تا حداکثر یک دوم ذخیره قانونی را جهت افزایش سرمایه خود بکار ببرند.
- ۲- حداکثر پنج درصد از سود خالص بعنوان اندوخته احتیاطی به پیشنهاد هیأت مدیره و تصویب مجمع عمومی عادی^۳ به حساب مربوط منظور می‌گردد و نحوه مصرف آن با تصویب مجمع عمومی عادی^۴ است.
- ۳- حذف شده است.^۵

۱- اصلاحی مورخ ۱۳۷۷/۷/۵ مجلس شورای اسلامی.

۲ و ۳ و ۴- بموجب ماده ۶ قانون اصلاح قانون بخش تعاونی، کلمه «عادی» به عبارت «مجمع عمومی» اضافه گردیده است.

۵- در اصلاحیه سال ۴۰۹۳٪ حق تعاون و آموزش حذف شده است.

۴- درصدی از سود جهت پاداش به اعضاء، کارکنان، مدیران و بازرسان به پیشنهاد هیأت مدیره و تصویب مجمع عمومی عادی^۱ تخصیص داده می شود.

۵- پس از کسر وجوه فوق، باقیمانده سود خالص به ترتیبی که در اساسنامه و شرایط ضمن عقد پذیرفته می شود تقسیم می گردد.

فصل پنجم: تعاونی های تولید و توزیع

ماده ۲۶- تعاونی های تولید شامل تعاونی هایی است که در امور مربوط به کشاورزی، دامداری، دامپروری، پرورش و صید ماهی، شیلات، صنعت، معدن، عمران شهری و روستائی و عشایری و نظایر اینها فعالیت می نمایند.

تبصره - تعاونی های تولید در کلیه اولویتها و حمایتهای مربوط به تعاونی ها حق تقدم دارند.

ماده ۲۷- تعاونی های توزیع عبارتند از تعاونی هایی که نیاز مشاغل تولیدی و یا مصرف کنندگان عضو خود را در چارچوب مصالح عمومی و بمنظور کاهش هزینه ها و قیمتها تأمین می نمایند.

تبصره - تعاونی های توزیع مربوط به تأمین کالا و مسکن و سایر، نیازمندیهای روستائیان و عشایر و کارگران و کارمندان از نظر گرفتن سهمیه کالا و حمایت های دولتی و بانکی و سایر حمایت های مربوط به امور تهیه و توزیع اولویت دارند.

ماده ۲۸- شرکت ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و تعاونی ها موظف اند در معاملات خود به تعاونی ها اولویت دهند.

تبصره - تعاونی های موضوع این قانون با رعایت قوانین و مقررات می توانند به امر صادرات و واردات در موضوع فعالیت خود بپردازند.

فصل ششم: ارکان تعاونی ها

ماده ۲۹- شرکت های تعاونی برای اداره امور خود دارای ارکان زیر می باشند:

۱- مجمع عمومی

۲- هیأت مدیره

۳- بازرس یا بازرسان^۲

۱- به موجب ماده ۶ قانون اصلاح قانون بخش تعاونی کلمه «عادی» به عبارت «مجمع عمومی» اضافه گردیده است. (اصلاحیه ۷۷)

۲- اصلاحی مورخ ۱۳۷۷/۷/۵ مجلس شورای اسلامی.

بخش اول: مجمع عمومی

ماده ۳۰- مجمع عمومی که براساس این قانون بالاترین مرجع اتخاذ تصمیم و نظارت در امور شرکت‌های تعاونی می‌باشد، از اجتماع اعضای تعاونی یا نمایندگان تام الاختیار آنها بصورت عادی و فوق‌العاده تشکیل می‌شود و هر عضو بدون در نظر گرفتن میزان سهم فقط دارای یک رأی است.

تبصره ۱- در شرکت‌های تعاونی هر یک از دستگاه‌ها و شرکت‌های دولتی، بانکها، شوراها، اسلامی کشوری و سازمان‌های عمومی که در تعاونی مشارکت یا سرمایه گذاری کرده‌اند، می‌توانند نماینده‌ای برای نظارت و بازرسی در تعاونی و شرکت در جلسات مجمع عمومی و هیأت مدیره به عنوان ناظر داشته باشند.

تبصره ۲- انحلال، ادغام یا تغییر موادی از اساسنامه تعاونی که مغایر شروط و قراردادهای منعقد، با منابع تأمین کننده اعتبار و کمک مالی وامکانات مختلف و سرمایه گذاری و مشارکت باشد موکول به موافقت مراجع مذکور خواهد بود.

ماده ۳۱- هیأت^۱ مؤسس عبارتست از عده‌ای از افراد واجد شرایط عضویت در تعاونی مربوط که اقدام به تأسیس تعاونی می‌نمایند.

ماده ۳۲- وظایف هیأت^۲ مؤسس عبارتست از:

۱- تهیه و پیشنهاد اساسنامه طبق قانون و مقررات.

۲- دعوت به عضویت افراد واجد شرایط.

۳- تشکیل اولین مجمع عمومی عادی^۳ جهت تصویب و ثبت اساسنامه و تعیین هیأت مدیره و سایر وظایف مجمع عمومی عادی^۴

تبصره ۱- پس از تشکیل اولین جلسه رسمی مجمع عمومی عادی^۵ و تعیین هیأت مدیره، وظایف هیأت مؤسس خاتمه می‌یابد.

تبصره ۲- اعضای که با مصوبه اولین جلسه مجمع عمومی عادی در مورد اساسنامه موافقت نداشته باشند می‌توانند در همان جلسه تقاضای عضویت خود را پس بگیرند.

تبصره ۳- تصویب اساسنامه تعاونی با حداقل دو سوم اعضاء اولین مجمع عمومی عادی می‌باشد.

ماده ۳۳- مجمع عمومی عادی حداقل سالی یک بار پس از پایان سال مالی جهت انجام وظیفه

۱ و ۲- بموجب مواد ۹ و ۸ قانون اصلاح قانون بخش تعاونی، عبارت «مجمع مؤسس» در مواد ۳۱ و ۳۲ قانون، به عبارت «هیأت مؤسس» تغییر یافت.

۳ و ۴ و ۵- بموجب ماده ۹ قانون اصلاح قانون بخش تعاونی، قید «عادی» به عبارت «مجمع عمومی» اضافه گردیده است.

قانونی خود تشکیل می‌شود.

در موارد ضروری در هر موقع سال می‌توان مجمع عمومی عادی را به صورت فوق‌العاده تشکیل داد.^۱

تبصره ۱- جلسات مجمع عمومی عادی در نوبت اول با حضور اکثریت اعضاء رسمیت می‌یابد. و در صورت عدم حصول حد نصاب مزبور، در نوبت دوم با حضور هر تعداد از اعضاء رسمی خواهد بود.

تبصره ۲- مجامع عمومی شرکت‌های تعاونی فرااستانی و یا شرکت‌هایی که تعداد اعضاء آنها افزون بر پانصد عضو بوده و در مناطق مختلف کشور پراکنده می‌باشند، می‌توانند به صورت دو مرحله‌ای برگزار گردند.

در مرحله اول نماینده یا نمایندگان اعضاء تعاونی در حوزه‌های مختلف فعالیت شرکت تعیین و در مرحله دوم، مجمع عمومی با حضور نمایندگان منتخب اعضاء تشکیل خواهد شد. چگونگی انتخاب نماینده یا نمایندگان در مرحله اول و حدود اختیارات و نحوه اعمال رأی آنها در مرحله دوم مجمع عمومی بر اساس دستورالعملی خواهد بود که از سوی وزارت تعاون ابلاغ می‌گردد.

تبصره ۳- نحوه تشکیل مجمع عمومی مطابق با آیین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط وزارت تعاون تهیه می‌شود. در صورتی که هیأت مدیره‌ای در موعد مقرر به تشکیل مجمع عمومی عادی یا فوق‌العاده مبادرت نکند، وزارت تعاون رأساً نسبت به برگزاری مجمع عمومی اقدام خواهد نمود.

تبصره ۴- دعوت از مجامع عمومی و اعلام تصمیمات آنها از طریق روزنامه‌های کثیرالانتشار، پست سفارشی یا دیگر روشهای قابل اثبات پیش‌بینی شده در اساسنامه صورت گیرد.^۲

ماده ۳۴- وظایف و اختیارات مجمع عمومی عادی بشرح زیر است:

۱- انتخاب هیأت مدیره و بازرس یا بازرسان^۳

۲- رسیدگی و اتخاذ تصمیم درباره ترانزنامه و حساب سود و زیان و سایر گزارشهای مالی

۱- اصلاحی مورخ ۱۳۷۷/۷/۵ مجلس شورای اسلامی.

۲- قسمت اخیر ماده ۳۳ و تبصره‌های قبل آن، بموجب ماده ۱۰ قانون اصلاح قانون بخش تعاونی اضافه گردیده است. و تبصره ۲ در سال ۹۳ اصلاح شده است.

۳- بموجب ماده ۱۱ قانون اصلاح قانون بخش تعاونی مصوب ۱۳۷۷/۷/۵ عبارت «برای مدت ۲ سال» از بند یک ماده ۳۶

هیأت مدیره پس از قرائت گزارش بازرس یا بازرسان^۱

۳- تعیین خط مشی و برنامه تعاونی و تصویب بودجه جاری و سرمایه گذاری و اعتبارات و وامهای درخواستی و سایر عملیات مالی به پیشنهاد هیأت مدیره.

۴- اتخاذ تصمیم نسبت به افزایش و یا کاهش سرمایه در حدود قوانین و مقررات.

۵- اخذ تصمیم نسبت به ذخایر و پرداخت سود و مازاد درآمد و تقسیم آن طبق اساسنامه

۶- تصویب مقررات و دستورالعملهای داخلی تعاونی.

۷- سایر وظایفی که قوانین و مقررات برعهده مجمع عمومی قرار می دهد.

۸- تعیین روزنامه کثیرالانتشار برای درج آگهی های شرکت^۲

۹- اتخاذ تصمیم در مورد عضویت شرکت تعاونی در شرکتها و اتحادیه ها و اتاق های

تعاون و میزان سهام و یا حق عضویت سالانه پرداختی براساس موازین مقرر در این قانون.^۳

ماده ۳۵- مجمع عمومی فوق العاده بمنظور تغییر مواد در اساسنامه (در حدود این قانون)،

تصمیم گیری نسبت به عزل یا قبول استعفای هیأت مدیره و انحلال یا ادغام تعاونی تشکیل می گردد.

تبصره ۱- مجمع عمومی فوق العاده بنا به تقاضای کتبی حداقل یک سوم اعضای تعاونی و یا

اکثریت مطلق اعضای هیأت مدیره و یا بازرس یا بازرسان با حضور حداقل دو سوم اعضای کل

مجمع تشکیل می شود در صورتی که بار اول با دو سوم اعضاء تشکیل نشود، بار دوم با نصف

به علاوه یک رسمیت خواهد داشت و در نوبت سوم با هر تعداد شرکت کننده رسمیت خواهد

یافت.

تبصره ۲- در صورتی که هیأت مدیره ظرف مدت حداکثر یکماه نسبت به تشکیل مجمع

عمومی فوق العاده اقدام ننماید. وزارت تعاون نسبت به تشکیل مجمع عمومی اقدام می نماید.

بخش دوم - هیأت مدیره

ماده ۳۶- اداره امور تعاونی طبق اساسنامه برعهده هیأت مدیره ای مرکب از سه، پنج یا هفت

نفر عضو اصلی و دو، سه یا چهار نفر عضو علی البدل است که از بین اعضاء برای مدت سه سال

انتخاب می شوند. انتخاب اعضاء اصلی و علی البدل در یک نوبت به عمل می آید، دارندگان

۱- به موجب ماده ۱۱ قانون اصلاح قانون بخش تعاونی و عبارت «پس از قرائت گزارش بازرس یا بازرسان» به انتهای

بند ۲ ماده ۳۴ اضافه گردیده است.

۲- الحاقی به موجب ماده ۱۱ قانون اصلاح قانون بخش تعاونی. سال ۱۳۷۷.

۳- اصلاحی مورخ ۱۳۷۷/۷/۵ مجلس شورای اسلامی.

اکثریت نسبی آراء بعد از اعضاء اصلی به ترتیب اعضاء علی‌البدل محسوب می‌شوند و انتخاب بیش از دو دوره متوالی با انتخاب حداقل دو سوم اعضاء حاضر در مجمع عمومی بلامانع است.^۱

تبصره (۱) هیأت مدیره در اولین جلسه از میان خود یک نفر را به عنوان رئیس هیأت مدیره، یکنفر را به عنوان نایب رئیس و یک یا دو نفر را به عنوان منشی انتخاب می‌کند.

تبصره (۲) در صورت استعفاء، فوت، ممنوعیت قانونی و یا غیبت غیرموجه مکرر به نحوی که در اساسنامه تعیین می‌شود یکی از اعضاء علی‌البدل به ترتیب آراء بیشتر برای بقیه مدت مقرر جانشین وی در هیأت مدیره می‌گردد.

تبصره (۳) اعضاء هیأت مدیره می‌توانند با تصویب مجمع عمومی حقوق و مزایا دریافت نمایند. در صورتی که عضو هیأت مدیره از محل دیگری حقوق می‌گیرد در تعاونی مربوط صرفاً حق جلسه و پاداش دریافت می‌کند. حداقل و حداکثر حقوق و مزایای هیأت مدیره و پاداش آنان و موارد استثناء به موجب دستورالعملی است که به تأیید مجمع عمومی خواهد رسید.

ماده ۳۷- وظایف و اختیارات هیأت مدیره بشرح زیر می‌باشد:

۱- دعوت مجمع عمومی (عادی - فوق‌العاده)

۲- اجرای اساسنامه و تصمیمات مجمع عمومی و سایر مقررات مربوط.

۳- نصب و عزل و قبول استعفای مدیرعامل و نظارت بر عملیات وی و پیشنهاد میزان حقوق مدیرعامل به مجمع عمومی.

۴- قبول درخواست عضویت و اخذ تصمیم نسبت به انتقال سهم اعضاء به یکدیگر و دریافت استعفای هر یک از اعضاء هیأت مدیره.

۵- نظارت بر مخارج جاری تعاونی و رسیدگی به حسابها و ارائه به بازرس یا بازرسان و تسلیم به موقع گزارش مالی و ترازنامه تعاونی به مجمع عمومی.

۶- تهیه و تنظیم طرحها و برنامه‌ها و بودجه و سایر پیشنهادات و ارائه آن به مجمع عمومی جهت اتخاذ تصمیم.

۷- تعیین نماینده از بین اعضاء تعاونی برای حضور در جلسات مجامع عمومی شرکتها و اتحادیه‌هایی که تعاونی در آنها مشارکت دارد.

۸- تهیه و تنظیم دستورالعملهای داخلی تعاونی و تقدیم آن به مجمع عمومی برای تصویب.

۹- تعیین نماینده یا وکیل در دادگاهها و مراجع قانونی و سایر سازمانها با حق توکیل غیر.

۱- در اصلاحیه سال ۹۳ علاوه بر اصلاح ماده ۳۶ تبصره‌های (۱) و (۲) آن حذف و تبصره‌های ۳ و ۴ به (۱) و (۲) تغییر یافته و تبصره ۵ اصلاح و به تبصره ۳ تغییر می‌یابد در تبصره ۳، وزارت تعاون به مجمع عمومی تغییر یافته است.

۱۰ - تعیین و معرفی صاحبان امضای مجاز (یک یا دو نفر از اعضاء هیأت مدیره به اتفاق مدیرعامل) برای قراردادهای و اسناد تعهدآور تعاونی.

تبصره - هیأت مدیره وظایف خود را بصورت جمعی انجام می‌دهد و هیچیک از اعضاء هیأت مدیره حق ندارد از اختیارات هیأت، منفرداً استفاده کند مگر در موارد خاص که وکالت یا نمایندگی کتبی از طرف هیأت مدیره داشته باشد. هیأت مدیره می‌تواند قسمتی از اختیارات خود را با اکثریت سه چهارم آراء به مدیرعامل تفویض نماید.

ماده ۳۸ - اعضاء هیأت مدیره، هیأت رئیسه مدیرعامل و بازرسان باید واجد شرایط زیر باشند:^۱

- ۱ - ایمان و تعهد به اسلام (در تعاونی‌های متشکل از اقلیت‌های دینی شناخته شده در قانون اساسی شرط وثاقت و امانت).
 - ۲ - نداشتن منع قانونی و محجور نبودن.
 - ۳ - عدم عضویت در گروه‌های محارب و عدم ارتکاب جرائم علیه امنیت کشور و عدم محکومیت به جعل اسناد.
 - ۴ - عدم سابقه محکومیت به ارتشاء اختلاس، کلاهبرداری، خیانت در امانت، تدلیس، تصرف غیرقانونی در اموال دولتی و ورشکستگی به تقصیر.
- تبصره - برای عضویت در هیأت رئیسه اتاقهای تعاون علاوه بر شرایط مذکور در این ماده داشتن حداقل سه سال سابقه عضویت در هیأت مدیره، یا مدیریت عامل، دبیری، دبیر کلی و بازرسی شرکت‌ها - اتحادیه‌ها و اتاقها در بخش تعاون الزامی است.^۲
- ماده ۳۹ - هیأت مدیره مکلف است بلافاصله بعد از انتخاب برای اداره امور و اجرای تصمیمات مجمع عمومی و هیأت مدیره فرد واجد شرایطی را از بین اعضاء تعاونی و یا خارج از آن برای مدت سه سال بعنوان مدیر عامل انتخاب کند. نصب و عزل و قبول استعفای مدیر عامل و نظارت بر عملکرد و تعیین حدود اختیارات، وظایف و میزان حقوق و مزایای وی بر عهده هیأت مدیره می‌باشد و انتخاب مجدد مدیر عامل بلامانع است.^۳

بخش سوم: بازرسی

ماده ۴۰ - مجمع عمومی، بازرس یا بازرسانی را اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی و برای

۱ - در اصلاحیه سال ۹۳ عبارت هیأت رئیسه اضافه شده است و بندهای ۱ و ۳ (تابعیت ایران و دارا بودن تجربیات)

حذف و سایر بندها اصلاح شده است. ۲ - این تبصره در اصلاحیه سال ۹۳ الحاق شد.

۳ - اصلاح شده در سال ۹۳.

مدت یک سال مالی انتخاب می‌کند، انتخاب مجدد آنان بلامانع است.^۱
تبصره ۱- در صورت فوت یا ممنوعیت قانونی و یا استعفای بازرس یا بازرسان اصلی، هیأت مدیره مکلف است ظرف ده روز بازرس یا بازرسان علی‌البدل را به ترتیب اولویت آراء برای بقیه مدت دعوت نماید.

تبصره ۲- حق الزحمه و پاداش بازرس یا بازرسان با تصویب مجمع عمومی تعیین می‌گردد.
ماده ۴۱- وظایف بازرس یا بازرسان تعاونی بشرح زیر است:

۱- نظارت مستمر بر انطباق نحوه اداره امور تعاونی و عملیات و معاملات انجام شده با اساسنامه و قوانین و مقررات و دستورالعملهای مربوطه.

۲- رسیدگی به حسابها، دفاتر، اسناد، صورت‌های مالی از قبیل ترازنامه و حسابهای عملکرد و سود و زیان، بودجه پیشنهادی و گزارشات هیأت مدیره به مجمع عمومی.

۳- رسیدگی به شکایات اعضاء و ارائه گزارش به مجمع عمومی و مراجع ذیربط.

۴- تذکر کتبی تخلفات موجود در نحوه اداره امور تعاونی به هیأت مدیره و مدیرعامل و تقاضای رفع نقص.

۵- نظارت بر انجام حسابرسی و رسیدگی به گزارشهای حسابرسی و گزارش نتیجه رسیدگی به مجمع عمومی شرکت و مراجع ذیربط^۲

تبصره - بازرس یا بازرسان حق دخالت مستقیم در اداره امور تعاونی را نداشته ولی می‌توانند بدون حق رأی در جلسات هیأت مدیره شرکت کنند و نظرات خود را نسبت به مسائل جاری تعاونی اظهار دارند.

ماده ۴۲- در صورتی که هر یک از بازرسان تشخیص دهند که هیأت مدیره و یا مدیرعامل در انجام وظایف محوله مرتکب تخلفی شده و به تذکرات آنان ترتیب اثر نمی‌دهند مکلفند از هیأت مدیره تقاضای برگزاری مجمع جهت رسیدگی به گزارش خود را بنمایند.^۳

تبصره - اگر هیأت مدیره ظرف مدت یک ماه از تاریخ دریافت درخواست تشکیل مجمع عمومی فوق‌العاده توسط بازرس اقدام به دعوت و برگزاری آن ننماید، بازرس می‌تواند با اطلاع وزارت تعاون نسبت به انتشار آگهی و تشکیل مجمع عمومی فوق‌العاده اقدام نماید.^۴

۱- اصلاحی مورخ ۱۳۷۷/۷/۵ مجلس شورای اسلامی.

۲- الحاقی موضوع ماده ۱۷ قانون اصلاح قانون بخش تعاونی مصوب ۱۳۷۷/۷/۵

۳- اصلاحی موضوع ماده ۱۸ قانون اصلاح قانون بخش تعاونی مصوب ۱۳۷۷/۷/۵ مجلس شورای اسلامی

۴- الحاقی موضوع ماده ۱۸ قانون اصلاحی قانون بخش تعاونی مصوب ۱۳۷۷/۷/۵ مجلس شورای اسلامی

فصل هفتم: اتحادیه تعاونی

ماده ۴۳- اتحادیه‌های تعاونی با عضویت شرکت‌ها و تعاونی‌هایی که موضوع فعالیت آنها واحد است برای تأمین تمام و یا قسمتی از مقاصد زیر تشکیل می‌گردد:

۱- ارائه خدمات آموزشی و فرهنگی و تبلیغاتی مربوط به امور تعاون به تعاونی‌های عضو و بالا بردن سطح علمی و فنی و تخصصی و اطلاعات موردنیاز اعضاء آنها و گسترش تعلیمات تعاونی.

۲- ارائه خدمات تحقیقاتی و مطالعاتی پیرامون موضوعات موردنیاز تعاونی‌های عضو و کمک به جمع آوری آمار و اطلاعات و گزارشات اقتصادی و اجتماعی به آنان و وزارت تعاون.

۳- کمک به سازماندهی و حسن اداره امور و هماهنگی و حفاظت و توسعه تعاونی‌های موضوع فعالیت خود.

۴- کمک به برقراری ارتباط و همکاری متقابل بین تعاونی‌ها و بین آنها و مردم و دولت و سایر ارتباطات داخلی و خارجی.

۵- ارائه خدمات اداری، مالی، حسابداری، حسابرسی، بازرسی، تجاری، اعتباری، تشکیل صندوقهای قرض الحسنه و سایر فعالیتهای اقتصادی موردنیاز تعاونی‌های عضو.

۶- تأمین نیازهای مشترک و بازاریابی و خرید و فروش و صادرات و واردات تعاونی‌های عضو.

۷- ارائه خدمات فنی، تخصصی، حقوقی، قبول وکالت اعضاء در کلیه امور موردنیاز آنان، خدمات مشاوره‌ای و راهنمایی و سایر تسهیلات موردنیاز تعاونی‌ها.

۸- نظارت بر التزام تعاونی‌های موضوع فعالیت خود به رعایت قوانین و مقررات مربوط و معرفی متخلفین به مراجع قانونی ذیربط.

۹- حل اختلاف و داوری در محدوده امور مربوط به تعاونی‌ها بصورت کدخدامنشی و صلح اعضاء تعاونی‌ها.

تبصره ۱- عضویت در اتحادیه تعاونی اختیاریست و تعاونی‌هایی که عضو اتحادیه نباشند از حقوق قانونی محروم نخواهند بود.

تبصره ۲- برای هر موضوع فعالیت تعاونی در هر شهرستان فقط یک اتحادیه تشکیل می‌گردد.^۱

۱- به موجب فراز دوم از ماده ۱۰ قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷، شرکت‌های تعاونی مجازند نسبت به تشکیل اتحادیه‌های تعاونی تخصصی در چارچوب مواد (۶۱ و ۶۲) قانون شرکت‌های تعاونی مصوب سال ۱۳۵۰ و بدون رعایت تبصره ۲ ماده ۴۳ قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۰ اقدام

ماده ۴۴ - سرمایه اتحادیه‌های تعاونی از محل پرداخت سهم تعاونی‌های عضو (به تناسب تعداد اعضاء تعاونی و میزان استفاده از خدمات اتحادیه) تأمین می‌شود و افزایش سرمایه اتحادیه از طریق افزایش سهم آنان و پرداخت حق عضویت و سایر دریافتها تأمین می‌گردد و هرگونه تصمیم درباره سرمایه یا افزایش یا کاهش آن با تصویب دو سوم اعضاء مجمع عمومی اتحادیه خواهد بود.

ماده ۴۵ - هر اتحادیه تعاونی دارای ارکان زیر است:

۱ - مجمع عمومی؛ ۲ - هیأت مدیره؛ ۳ - هیأت بازرسی.

ماده ۴۶ - مجمع عمومی اتحادیه‌های تعاونی از نمایندگان تعاونی‌های عضو تشکیل می‌شود و هر تعاونی دارای یک رأی می‌باشد. سایر مقررات مربوط به مجمع عمومی به همان ترتیبی است که در بخش اول فصل ششم آمده است.

تبصره - در مواردی که تعداد اعضاء تعاونی عضو اتحادیه و حجم معاملات آنها با اتحادیه نزدیک به هم نباشد تعداد نمایندگان هر تعاونی به نسبت تعداد اعضاء آنها و با ترکیبی از اعضاء و حجم معاملاتی که با اتحادیه داشته‌اند مطابق دستورالعملی که توسط وزارت تعاون ابلاغ می‌گردد، خواهد بود.^۱

ماده ۴۷ - اعضاء هیأت مدیره اتحادیه‌های تعاونی به پیشنهاد تعاونی‌های عضو و تصویب مجمع عمومی انتخاب می‌شوند و به هر حال از هر تعاونی بیش از یک نفر عضو در هیأت مدیره نخواهد بود.

ماده ۴۸ - ضوابط و مقررات این قانون درباره انتخابات، وظایف و اختیارات هیأت مدیره و مدیرعامل در مورد اتحادیه‌های تعاونی نیز اجرا می‌شود.^۲

ماده ۴۹ - حذف شده است.^۳

ماده ۵۰ - هیأت بازرسی مأمور حسابرسی و بازرسی اتحادیه تعاونی است. اعضاء این هیأت بوسیله مجمع عمومی اتحادیه تعیین می‌گردند^۴ گزارشات هیأت بازرسی باید به تصویب

نمایند.

۱ - اصلاحی مورخ ۱۳۷۷/۷/۵ مجلس شورای اسلامی. با توجه به فراز سوم از ماده ۱۰ قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷، در مجمع عمومی انواع اتحادیه‌های تعاونی میزان رأی اعضاء متناسب با تعداد اعضاء و میزان سهام یا حجم معاملات آنها با اتحادیه یا تلفیقی از آنها وفق اساسنامه تعیین می‌گردد.

۲ - اصلاحی سال ۹۳

۳ - حذف شده به موجب اصلاحیه سال ۹۳. (در مورد مدیرعامل).

۴ - بموجب ماده ۲۲ قانون اصلاح قانون (سال ۷۷) بخش تعاونی، عبارت «تعاونی‌های عضو» در سطر دوم ماده ۵۰ قانون، به عبارت «مجمع عمومی اتحادیه» تغییر یافت.

اکثریت مطلق اعضای هیأت برسد. وظایف و اختیارات و سایر مقررات مربوط به بخش سوم فصل ششم در مورد هیأت بازرسی نیز مجری است.

تبصره - هیأت بازرسی اتحادیه‌ها می‌توانند بنا به تقاضای مجمع عمومی تعاونی‌های عضو و تصویب مجمع عمومی اتحادیه وظایف بازرسی تعاونی‌های عضو را نیز انجام دهد.

فصل هشتم - تشکیل و ثبت تعاونی‌ها

ماده ۵۱ - شرکت‌های اتحادیه‌های تعاونی با رعایت این قانون پس از تهیه طرح و تصویب آن به کیفیتی که در آیین‌نامه اجرائی مشخص خواهد شد باید مدارک زیر را برای تشکیل و ثبت ارائه دهند:

۱ - صورتجلسه تشکیل مجمع مؤسس و اولین مجمع عمومی و اسامی اعضای هیأت مدیره منتخب و بازرسان.

۲ - اساسنامه مصوب مجمع عمومی.

۳ - درخواست کتبی ثبت.

۴ - طرح پیشنهادی و ارائه مجوز وزارت تعاون.

۵ - رسید پرداخت مقدار لازم التأمیه سرمایه.

۶ - مدارک دعوت موضوع بند ۲ ماده ۳۲

تبصره - اولین هیأت مدیره پس از اعلام قبولی مکلفند با انجام تشریفات مقرر نسبت به ثبت تعاونی اقدام نمایند.

ماده ۵۲ - اداره ثبت شرکت‌ها موظف است پس از دریافت اسناد و مدارک لازم اقدام به ثبت تعاونی‌ها نماید.

فصل نهم - ادغام - انحلال و تصفیه

بخش اول - ادغام

ماده ۵۳ - شرکت‌های تعاونی می‌توانند در صورت تصویب مجامع عمومی فوق‌العاده و طبق مقررات آیین‌نامه اجرائی این قانون با یکدیگر ادغام شوند.

تبصره - صورتجلسات مجامع عمومی فوق‌العاده تعاونی‌های ادغام شده منضم به مدارک مربوط باید حداکثر ظرف مدت دو هفته برای ثبت به اداره ثبت شرکت‌ها تسلیم شده و خلاصه تصمیمات به اطلاع کلیه اعضای و بستانکاران برسد.

بخش دوم - انحلال و تصفیه

ماده ۵۴ - شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی در موارد زیر منحل می‌شوند:

- ۱ - تصمیم مجمع عمومی فوق‌العاده
 - ۲ - کاهش تعداد اعضاء از حد نصاب مقرر در صورتی که حداکثر ظرف مدت ۳ ماه تعداد اعضاء به نصاب مقرر نرسیده باشد.
 - ۳ - انقضای مدت تعیین شده در اساسنامه مربوط در صورتی که در اساسنامه مدت تعیین شده باشد و مجمع عمومی مدت را تمدید نکرده باشد.
 - ۴ - توقف فعالیت بیش از یک سال بدون عذر موجه.
 - ۵ - عدم رعایت قوانین و مقررات مربوط پس از ۳ بار اخطار کتبی در سال به وسیله وزارت تعاون برطبق آیین‌نامه مربوط.
 - ۶ - ورشکستگی طبق قوانین مربوط.
- تبصره ۱ - پس از اعلام انحلال و ثبت بلافاصله آن در اداره ثبت محل، تصفیه طبق قانون تجارت صورت می‌گیرد.
- تبصره ۲ - در بندهای دوم و چهارم و پنجم وزارت تعاون بلافاصله طبق آیین‌نامه مربوط انحلال تعاونی را به اداره ثبت محل اعلام می‌نماید.
- تبصره ۳ - اعلام نظر وزارت تعاون در مورد بندهای ۴ و ۵ در دادگاه صالح قابل شکایت و رسیدگی می‌باشد.
- تبصره ۴ - کلیه اموالی که از منابع عمومی دولتی در اختیار تعاونی قرار گرفته با انحلال آن باید مسترد شود.^۱
- ماده ۵۵ - در صورتی که مجمع عمومی فوق‌العاده یا وزارت تعاون رأی به انحلال تعاونی بدهد، ظرف یکماه سه نفر جهت تصفیه امور تعاونی انتخاب و به اداره ثبت محل معرفی خواهند شد تا بر طبق قانون و آیین‌نامه مربوط نسبت به تصفیه امور تعاونی اقدام نمایند.
- ماده ۵۶ - در صورتی که هر تعاونی منحل گردد. قبل از انحلال باید به تعهداتی که در برابر اخذ سرمایه و اموال و امتیازات از منابع عمومی و دولتی و بانکها و شهرداری سپرده است عمل نماید.

فصل دهم: اتاق تعاون

ماده ۵۷ - به منظور تامین مقاصد زیر اتاقهای تعاون شهرستان، استان و ایران تشکیل

می‌گردد:۱

- ۱- انجام کلیه وظایف و اختیارات و مسئولیت‌های اتاق بازرگانی و صنایع و معادن و کشاورزی جمهوری اسلامی ایران در ارتباط با بخش تعاون.
- ۲- مشارکت در برنامه‌ریزی برای توسعه بخش تعاونی در راستای پیشرفت اقتصادی و اجتماعی کشور.
- ۳- ارائه خدمات فرهنگی و ترویج و آموزش تعاون جهت اعضا و تقویت اصول و ارزشهای تعاونی و انتشار کتب و نشریات مورد لزوم.
- ۴- همکاری با وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در جهت توسعه بخش تعاونی و فعالیت‌های مرتبط.
- ۵- برقراری ارتباط و پیوند بین تعاونی‌ها و ایجاد هماهنگی و همکاری بین آنها.
- ۶- برقراری ارتباط و پیوند بین بخش تعاونی ایران و فعالان اقتصادی در سایر بخشهای اقتصادی کشور و تعاونی‌ها و فعالان اقتصادی در سایر کشورها.
- ۷- کمک به توانمندسازی تعاونی‌ها و راهنمایی آنها در امور فنی، حقوقی، مالی، اداری و بازرگانی.
- ۸- فراهم آوردن شرایط لازم برای صدور محصولات تعاونی‌ها و تأمین نیازمندی‌های آنها.
- ۹- برگزاری نمایشگاههای داخلی و خارجی و ایجاد مراکز تجاری در کشورهای هدف.
- ۱۰- نمایندگی غیردولتی بخش تعاونی ایراسنتر اتحادیه بین‌المللی تعاون و کلیه مجامع، شوراها و سازمان‌های داخلی و بین‌المللی.
- ۱۱- ساماندهی و کمک به توسعه مشارکت مردمی در تعاونی‌ها و تشویق و ترغیب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی جهت سرمایه‌گذاری در بخش تعاونی.
- ۱۲- ارائه نظر مشورتی به قوای سه‌گانه و سایر مراجع راجع به لوایح، طرح‌ها، تصویب‌نامه‌ها و بخشهای مرتبط با امور و فعالیت تعاونی‌ها.
- ۱۳- انجام تحقیقات و پژوهش‌های کاربردی درباره نحوه فعالیت انواع تعاونی‌ها.
- ۱۴- داوری در امور حرفه‌ای بین اشخاص حقوقی بخش تعاونی با یکدیگر و با سایر اشخاص حقیقی و حقوقی و نیز بین هر شخص حقوقی بخش تعاونی با اعضایش از طریق مرکز

۱- طبق بند ۷ از قسمت ج ماده ۹ قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷، شرکت‌های تعاونی سهامی عام می‌توانند به عضویت اتاقهای تعاون درآیند.
در اصلاحیه سال ۱۳۹۳ تبصره این ماده حذف و ۶ تبصره به آن الحاق شده است. همچنین وظایف و مسئولیت‌های اتاق به شرح بندهای ۱۶ گانه آن اصلاح می‌شود.

۱۵- ایجاد و اداره مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی به منظور انجام وظایف و فعالیت‌های اتاق.

۱۶- صدور کارت عضویت و کارت بازرگانی برای اشخاص حقوقی بخش تعاونی با رعایت

مقررات مربوط.

تبصره ۱- مفاد بندهای (۶) و (۱۰) نافذ حضور تعاونی‌های روستایی و کشاورزی، تولیدی روستایی، سهامی زراعی و اتحادیه‌های آنها در مجامع، شوراها و سازمان‌های داخلی و بین‌المللی مرتبط و همچنین حل اختلاف و داوری فی‌مابین آنها مطابق مقررات موجود نیست.

تبصره ۲- نحوه تشکیل و فعالیت اتاقهای تعاون استان و شهرستان براساس آیین‌نامه‌ای است که به تصویب مجمع عمومی نمایندگان اتاق تعاون ایران می‌رسد.

تبصره ۳- وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت، جهاد کشاورزی و تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سایر دستگاههای اجرایی ذیربط موظفند همکاری‌های لازم را جهت صادرات کالا و خدمات تعاونی‌ها به عمل آورند.

تبصره ۴- صدور کارت بازرگانی برای اشخاص حقوقی بخش تعاونی فقط از طریق اتاق تعاون امکان‌پذیر است.

تبصره ۵- اتخاذ تصمیم در مورد ثبت شعب اتاق در کشورهای خارجی با تأیید وزارت امور خارجه امکان‌پذیر است.

تبصره ۶- نحوه تشکیل و فعالیت مرکز داوری اتاق تعاون براساس آیین‌نامه‌ای است که به تصویب مجمع عمومی اتاق تعاون ایران می‌رسد. ارجاع به داوری اتاق تعاون باید در اساسنامه همه اشخاص حقوقی تعاونی درج شود.

ماده ۵۸- ارکان هر اتاق تعاون عبارتست از:

۱- مجمع نمایندگان

۲- هیأت رئیسه^۱

۳- هیأت بازرسی

ماده ۵۹- مجمع نمایندگان اتاق تعاون شهرستان متشکل از نمایندگان اتحادیه‌ها و نیز نمایندگان تعاونی‌های با فعالیت مشابه فاقد اتحادیه با حوزه عمل آن شهرستان و مجمع نمایندگان اتاق تعاون استان متشکل از رؤسای هیأت رئیسه اتاقهای تعاون شهرستانهای استان و نمایندگان اتحادیه‌های شهرستان‌های فاقد اتاق تعاون و نمایندگان اتحادیه‌های با

۱- بر اساس ماده ۱۰ قانون اصلاح مواردی از قانون بخش تعاونی در سال ۹۳، در مواد ۵۸ تا ۶۳ قانون عبارت «هیأت مدیره» به «هیأت رئیسه» تغییر می‌یابد.

حوزه عمل استان و مجمع نمایندگان اتاق تعاون مرکزی متشکل از روسای اتاقهای تعاون استانها و نمایندگان اتحادیه‌های استانی فاقد اتاق تعاون استان و نمایندگان اتحادیه‌های سراسری می‌باشد که برای مدت سه سال انتخاب می‌گردند.

تبصره ۱- وظایف مجمع نمایندگان عبارتست از:

الف) بررسی پیشنهادهای مربوط به اساسنامه و آیین‌نامه‌های اتاق و تأیید آن جهت تصویب نهایی وزیر تعاون.

ب) تعیین هیأت رئیسه اتاق تعاون.

ج) تعیین دو نفر بازرس جهت عضویت در هیأت بازرسی.

د) تصویب برنامه و بودجه سالانه به پیشنهاد هیأت رئیسه.

ه) رسیدگی و اتخاذ تصمیم در مورد ترازنامه و سایر گزارشهای هیأت رئیسه پس از اظهار نظر هیأت بازرسی.

و) رسیدگی به گزارشهای هیأت بازرسی.

تبصره ۲- مجمع نمایندگان اتاق تعاون حسب مورد در استانها - شهرستانها و مرکز با حضور نمایندگان اتاقهای تعاون و اتحادیه‌ها تشکیل می‌شود و هر نماینده با کارت عضویت معتبر دارای یک رأی است.^۱

ماده ۶۰- هیأت رئیسه اتاقهای تعاون متشکل از (۳) تا (۷) نفر عضو اصلی و دو نفر عضو علی‌البدل از میان اعضاء تعاونی‌ها می‌باشند که حتی‌الامکان از تعاونی‌های کشاورزی و روستایی و عشایری، صنعتی، معدنی، عمران شهری و روستائی و توزیع خواهند بود و برای مدت سه سال از طرف مجمع نمایندگان انتخاب می‌شوند.^۲

تبصره - در ترکیب هفت نفره اتاق تعاون مرکزی، حتی‌المقدور از انواع شرکتهای تعاونی نظیر شرکتهای تعاونی تولیدی و چند منظوره، خدماتی و تامین نیاز مشاغل تولیدی و خدماتی، مسکن، اعتبار، مصرف، مرزنشینان، تعاونی‌های سهامی عام و فراگیر و سهام عدالت انتخاب می‌گردند.^۳

ماده ۶۱- وظایف هیأت رئیسه عبارتست از:

۱- فعالیت لازم جهت تأمین مقاصد اتاق تعاون بر طبق اساسنامه و آیین‌نامه‌های مربوط.

۲- اداره کلیه امور مربوط به اتاق تعاون و انجام کلیه مکاتبات و ارتباطات و عملیات مالی

موردنیاز اتاق طبق آیین‌نامه‌های داخلی آن.

۱- به موجب اصلاحیه قانون در سال ۹۳ اصلاح شده است بر این مبنا دستورالعمل قبلی موضوع این ماده (که قبل از

اصلاح قانون ملاک عمل بود) ملغی‌الاثرباشد. ۲- اصلاحی مورخ ۱۳۷۷/۷/۵ مجلس شورای اسلامی.

۳- تبصره ماده ۶۰ به موجب اصلاحیه سال ۹۳ الحاق گردیده است.

۳- اجرای تصمیمات مجمع نمایندگان.

۴- ارائه گزارشها و پیشنهادهای لازم به مجمع نمایندگان.

۵- انتخاب رئیس هیأت رئیسه از بین خود.

۶- حذف شده است.^۱

تبصره - مسئولیت کلیه امور اجرایی اتاق برعهده رئیس اتاق است که ریاست هیأت رئیسه اتاق را هم بر عهده دارد و جهت هماهنگی امور و پیگیری مصوبات، فردی را به عنوان دبیر کل در اتاق تعاون ایران و دبیر در اتاقهای شهرستان و استان با تصویب هیأت رئیسه انتخاب می‌نماید.^۲

ماده ۶۲- هیأت رئیسه اتاق تعاون هر استان موظف به ایجاد ارتباط و هماهنگی و همکاری بین اتاقهای شهرستانهای مربوط به خود است و آنها نیز موظف به همکاری هستند. همچنین هیأت رئیسه اتاق تعاون مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف به ایجاد ارتباط و هماهنگی و همکاری بین اتاقهای استانها می‌باشد و آنها نیز موظف به همکاری هستند.

ماده ۶۳- هیأت بازرسی متشکل از سه عضو می‌باشد که دو نفر آنها بوسیله مجمع نمایندگان و یک نفر دیگر بوسیله وزارت تعاون تعیین می‌گردند و وظایف آنها عبارتست از:
الف) نظارت و بازرسی مستمر از نظر رعایت اساسنامه و آیین‌نامه‌های اتاق تعاون و قوانین و مقررات مربوط.

ب) رسیدگی به حسابها، دفاتر، اسناد، صورت‌های مالی از قبیل: ترازنامه و عملکرد مالی و گزارش به مجمع نمایندگان و وزارت تعاون.

ج) بررسی شکایات و تخلفات مربوط به اتاق تعاون و گزارش به مراجع ذیربط.

د) ارائه گزارشهای سالانه و نوبتی به مجمع نمایندگان و وزارت تعاون از نظر وضعیت فعالیت‌های اتاق تعاون و رعایت قوانین و مقررات و اظهار نظر در مورد گزارشهای هیأت رئیسه.
تبصره - هیأت رئیسه مکلف است اسناد و مدارک مورد درخواست هیأت بازرسی را در اختیار آنان قرار دهد.

ماده ۶۴- منابع مالی اتاقهای تعاون عبارتست از:

۱- دریافت حق عضویت در اتاق تعاون از اعضاء

۲- دریافت کمکهای دولتی و مردمی و شوراها و هدایا.

۳- دریافت حق مشاوره، کارشناسی، داوری در محدوده امور مربوط به تعاونی‌ها بصورت

۱ و ۲- بند ۵ ماده ۶۱ به موجب ماده ۲۶ قانون اصلاح قانون بخش تعاونی سال ۷۷ اضافه شده است همچنین بند ۶ به موجب اصلاحیه سال ۹۳ حذف و تبصره آن به شرح فوق اصلاح شده است. (در بند ۶ به انتخاب دبیر اتاق اشاره شده بود).

کدخدامنشی و سایر خدماتی که در اختیار تعاونی‌ها و اتحادیه‌ها قرار می‌دهد.

فصل یازدهم - وزارت تعاون

ماده ۶۵- بمنظور اعمال نظارت دولت در اجرای قوانین و مقررات مربوط به بخش تعاون و حمایت و پشتیبانی از این بخش، وزارت تعاون تشکیل می‌گردد.

تبصره ۱- سازمان‌های تعاون روستایی، مرکزی تعاون کشور، مرکزی تعاونی‌های معدنی، مراکز گسترش خدمات تولیدی و عمرانی و سایر دفاتر، سازمان‌ها و اداراتی که در رابطه با بخش تعاونی در وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مختلف فعالیت می‌نمایند منحل شده و کلیه وظایف، اختیارات، اموال، دارائیه‌ها، اعتبارات، بودجه، پرسنل و سایر امکاناتی که در اختیار دارند به وزارت تعاون منتقل می‌شود و این وزارت با استفاده از بودجه و امکانات موجود آنها تشکیل می‌گردد.

تشکیلات و پستهای سازمانی وزارت تعاون که از تعداد پستهای دستگاه‌های منحل تجاوز نخواهد کرد به پیشنهاد وزیر تعاون و تأیید سازمان امور اداری و استخدامی کشور ظرف مدت شش ماه (که در این مدت تشکیلات منحل کماکان به وظایف خود عمل می‌کنند) تعیین خواهد شد.

تبصره ۲- صندوق تعاون جهت فعالیتهای اعتباری بخش تعاون با کلیه دارائیه‌ها و تعهدات خود از وزارت کار و امور اجتماعی منتزع و به وزارت تعاون الحاق و وظایف و اعتبارات مجمع عمومی آن به وزیر تعاون منتقل می‌گردد.

تغییر در اساسنامه آن به پیشنهاد وزیر تعاون و تصویب هیأت وزیران خواهد بود.

ماده ۶۶- وظایف و اختیارات وزارت تعاون عبارت است از:

۱- اجرای آن قسمت از قانون و مقررات در رابطه با بخش تعاونی که مربوط به دولت می‌شود و نظارت بر حسن اجرای قوانین و مقررات بخش تعاونی.

۲- تهیه لوایح قانونی و آیین‌نامه‌های این قانون و اساسنامه‌ها و آیین‌نامه‌های تعاونی‌ها مطابق این قانون.

۳- جلب و هماهنگی حمایتها و کمکها و تسهیلات و امکانات دولتی و عمومی جهت بخش تعاونی با همکاری دستگاه‌های اجرائی ذیربط.

۴- تشویق و کمک و همکاری در تأسیس و گسترش تعاونی‌ها با جلب همکاری و مشارکت

۱- به موجب تبصره یک قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷ صندوق تعاون پس از تأسیس بانک توسعه تعاون با اصلاح اساسنامه به صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری تعاون تبدیل شده است.

عموم مردم و شوراهای اسلامی کشوری.

۵- ایجاد زمینه‌های همکاری و هماهنگی و تعاون بین تعاونی‌ها و همچنین بین اتحادیه‌های تعاونی یا بین بخش تعاونی و سایر بخشهای اقتصادی.

۶- کمک به فعالیتهای تبلیغاتی، آموزشی، فرهنگی، فنی، علمی، تحقیقاتی و صنعتی لازم برای بخش تعاونی با همکاری اتحادیه‌های تعاونی.

۷- کمک به شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی در ارائه خدمات حقوقی، مالی، حسابداری و حسابرسی و دیگر خدمات موردنیاز.

۸- شرکت در مجامع بین‌المللی تعاون به عنوان نماینده دولت جمهوری اسلامی ایران.

۹- انجام معاملات لازم و ارائه خدمات موردنیاز بخش تعاونی.

۱۰- اجرای برنامه‌های ترویج و آموزش تعاون برای تفهیم و تعمیم روشها و برنامه‌های مختلف تعاونی و انتشار کتب و نشریات مورد لزوم تعاونی.

۱۱- راهنمایی مسؤولان تعاونی‌ها در امور حقوقی، مالی، اداری و هدایت آنها در جهت استفاده از روشها و سیستمهای بهتر.

۱۲- انجام تحقیقات آماری و اطلاعاتی و مطالعه درباره فعالیت تعاونی‌ها در زمینه شناخت نارسائیه‌ها و نیازهای آنان و همچنین توانائیه‌ها و امکانات آنها بمنظور استفاده در برنامه‌ریزیهای مربوط.

۱۳- ایجاد هماهنگی در اعمال کمکهای فنی و اداری و مالی و غیره توسط دستگاه‌های ذیربط در موارد لازم بمنظور اداره صحیح تعاونی‌ها.

۱۴- ایجاد تسهیلات لازم جهت توسعه فعالیت تعاونی‌ها در امور تولیدی.

۱۵- فراهم آوردن موجبات صدور تولیدات تعاونی‌ها.

۱۶- تهیه و تنظیم طرحهای اساسی بمنظور فراهم آوردن موجبات تحقق اهداف مندرج در

اصول ۴۳ و ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران. ۱۳۵۷ (۱۳۳۶) ق. ۵ اصلاحیه

۱۷- وزارت تعاون می‌تواند در صورت احراز تخلف در اداره امور شرکت‌ها یا اتحادیه‌های

تعاونی مراتب را به دادگاه صالح اعلام و دادگاه موظف است خارج از نوبت در رسیدگی

مقدماتی در صورت احراز تخلف حکم تعلیق مدیران شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی یاد شده را صادر نماید. در اینصورت وزارت تعاون موظف است بطور موقت افرادی را برای تشکیل مجمع

عمومی و انتخاب هیأت مدیره جدید منصوب نماید.^۱

۱۸- جلوگیری از فعالیت اشخاص حقیقی یا حقوقی که بهر نحو از نام یا عنوان تعاونی سوء

استفاده می‌کنند.

۱۹ - فراهم آوردن تسهیلات لازم در جهت دستیابی تعاونی‌ها به مواد اولیه و وسایل و کالاهای مورد نیاز.

۲۰ - سیاست گذاری، تعیین خط مشی و برنامه‌ریزی در حدود مقررات و اختیارات برای توسعه و رشد بخش تعاون.

۲۱ - فراهم آوردن تسهیلات لازم برای تهیه طرح، ایجاد، توسعه، بازسازی، نوسازی واحدهای تعاونی و نظارت بر امور آنها.

۲۲ - تأمین شرایط و فراهم آوردن امکانات برای سرمایه گذاری بخش تعاونی جهت ایجاد تعاونی‌ها با اولویت تعاونی‌های تولید.

۲۳ - تنظیم برنامه و تعیین نحوه کمکهای اعتباری در حدود مقررات و اختیارات از طریق بانکها و مؤسسات اعتباری و کمکهای دولتی به تعاونی‌ها.

تبصره - شورای پول و اعتبار موظف است همه ساله براساس درخواست وزارت تعاون با رعایت سیاستهای پولی و مالی دولت نسبت به اعطای وام و کمکهای لازم به تعاونی‌ها اقدام نماید.

۲۴ - مشارکت، ایجاد، توسعه و بهره برداری و سرمایه گذاری در تعاونی‌ها و نیز انتقال یا واگذاری و فروش سهام دولت در واحدهای تولیدی و توزیعی به بخش تعاونی ضمن رعایت مفاد تبصره ماده ۱۷ این قانون.

۲۵ - عضویت در شورای اقتصاد، شورای عالی صنایع، شورای پول و اعتبار، مجمع عمومی بانکها، شورای عالی معادن و کمیسیونهای مربوط به صادرات و واردات کشور و سایر مجامع با نظر هیأت دولت.

۲۶ - مشارکت در تهیه و تدوین مقررات صادرات و واردات کشور.

۲۷ - همکاری با مؤسسات علمی، فنی و اقتصادی بین المللی و قبول عضویت و شرکت در سازمان‌ها، شوراها و مجامع بین المللی مربوط به امور تعاونی.

۲۸ - صدور مجوز موضوع بند ۴ ماده ۵۱.

۲۹ - سلب مزایا از تعاونی‌هایی که برخلاف قانون و مقررات بخش تعاونی عمل نموده و یا برخلاف اساسنامه مصوب اقداماتی کرده باشند.

۳۰ - تشکیل تعاونی در بخش کشاورزی^۱.

ماده ۶۷ - آیین‌نامه اجرائی این قانون ظرف مدت شش ماه توسط وزارت تعاون تهیه و به

تصویب هیأت دولت خواهد رسید.

ماده ۶۸- به منظور نظارت بر انتخابات تعاونی‌ها و اتاقهای تعاون، انجمن مرکزی نظارت با عضویت پنج نفر متشکل از یک نفر از وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، یک نفر به انتخاب هیأت رئیسه اتاق تعاون ایران و سه نفر از اتحادیه‌ها به انتخاب مجمع عمومی اتاق تعاون ایران به طوری که از هر اتحادیه بیش از یک نفر انتخاب نشود تشکیل می‌شود. هیأت رئیسه انجمن توسط اعضای انجمن تعیین می‌گردد.

انجمن مرکزی نظارت، مرجع بررسی و احراز شرایط داوطلبان فقط براساس ماده (۳۸) این قانون و رسیدگی به شکایات و اعلام نظر درباره انطباق برگزاری مجمع نمایندگان اتاق تعاون ایران با قانون و مقررات موضوعه است. انجمن مرکزی نظارت، برای بررسی احراز شرایط داوطلبان و رسیدگی به شکایات مربوط به کلیه مراحل انتخابات شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی و اتاق تعاون شهرستان و استان، کمیسیون‌هایی را در سطح شهرستان، استان و کشور تعیین می‌کند.

تبصره - دستورالعمل نحوه تعیین اعضای کمیسیون‌ها و چگونگی تشکیل جلسات و تعیین تعاونی‌های مشمول این ماده در نخستین جلسه انجمن مرکزی نظارت تهیه و تصویب می‌شود.^۱

فصل دوازدهم - سایر مقررات

ماده ۶۹- کلیه شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی موظفند، اساسنامه خود را با این قانون تطبیق دهند و پس از تأیید وزارت تعاون تغییرات اساسنامه خود را به عنوان تعاونی به ثبت برسانند در غیر اینصورت از مزایای مربوط به بخش تعاونی و این قانون برخوردار نمی‌باشند.^۲

ماده ۷۰- ردیفها و اعتبارات ریالی و ارزی مربوط به دستگاه‌های منحل مذکور در تبصره ۱ ماده ۶۵ از قوانین و مقررات موجود حذف و تحت عنوان ردیفهای مستقل به وزارت تعاون منتقل می‌گردد. سازمان برنامه و بودجه و کمیته تخصیص ارز موظفند پس از تشکیل وزارت تعاون حداکثر ظرف مدت یکماه اعتبارات مربوط به دستگاه‌های مذکور و آن قسمت از اعتبارات سایر دستگاه‌های اجرایی که در رابطه با فعالیت بخش تعاونی بوده است را تفکیک و به وزارت تعاون انتقال دهند.

ماده ۷۱- به منظور توسعه و ترویج و نهادینه‌سازی فرهنگ تعاون اقدامات زیر با هماهنگی

۱- ماده ۶۸ و تبصره آن به موجب اصلاحیه قانون در سال ۹۳ اصلاح گردیده است.

۲- بموجب ماده ۲۸ قانون اصلاح قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران در سال ۷۷. عبارت «حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این قانون» از سطر اول ماده ۶۹ حذف گردیده است.

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی صورت می‌گیرد:

۱- وزارت آموزش و پرورش موظف است مفاهیم اقتصاد تعاونی را در کتب درسی و برنامه تحصیلی دانش‌آموزان منظور نموده و زمینه مشارکت آنها را در تشکلهای دانش‌آموزی مربوط فراهم نماید.

۲- وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظفند نسبت به توسعه گرایش‌ها، رشته‌ها و گروه‌های علمی مرتبط با تعاونی اقدام نمایند.

۳- سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلفند برنامه‌های ترویج فرهنگ تعاون در جامعه و آموزش متقاضیان تشکیل تعاونی و ارتقای مهارت انسانی را تهیه و اجرا کنند.^۱

ماده ۷۲- وزارت جهاد کشاورزی موظف است ضمن پیش‌بینی تمهیدات مناسب برای تسهیل در دسترسی تعاونی‌ها به زمین، با برنامه‌ریزی جامع، حمایت لازم از تشکیل و فعالیت کلیه تعاونی‌های زیرمجموعه بخش کشاورزی و تعاونی‌های توسعه روستایی و کشت و صنعت در مقیاس بزرگ را در قالب تعاونی‌های فراگیر ملی یا متعارف به عمل آورد و جهت دسترسی تعاونی‌ها به بازارهای نهائی، حذف واسطه‌های غیرضروری با وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی همکاری لازم را بنماید.

تبصره ۱- وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و صنعت، معدن و تجارت و شهرداری‌ها موظفند با وزارت جهاد کشاورزی و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی همکاری لازم را به عمل آورند.

تبصره ۲- وزارتخانه‌های تعاون، کار و رفاه اجتماعی و جهاد کشاورزی موظفند ضمن حمایت یکسان از تعاونی‌های تحت پوشش در بخش کشاورزی، طی سه ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون، با پیشنهاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و هماهنگی با وزارت جهاد کشاورزی، آیین‌نامه این ماده را مشتمل بر تفکیک وظایف و اختیارات حاکمیتی و نظارتی در حوزه تعاونی‌های مشترک بخش کشاورزی به تصویب هیأت وزیران برسانند.

ماده ۷۳- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، وظایف حاکمیتی و اتاق تعاون ایران و دیگر تشکلهای تعاونی وظایف تصدی‌گری بخش تعاونی را برعهده دارند.

هرگونه دخالت در امور اجرایی، مدیریتی، مجامع و انتخابات اتاقهای تعاون ممنوع است. مفاد این ماده نافی وظایف قانونی نظارتی وزارت مذکور نیست.

ماده ۷۴- عضویت و انتصاب کارکنان شاغل قوای سه‌گانه، قضات و نمایندگان مجلس

شورای اسلامی در هیأت رئیسه و هیأت بازرسی اتاق تعاون و یا به عنوان رئیس اتاق تعاون ایران، استان و شهرستان ممنوع است.

تبصره - عضویت کارکنان دولت تنها در هیأت رئیسه اتاقهای تعاون، فقط به نمایندگی از تعاونی‌های مصرف، مسکن و اعتبار کارمندی مجاز است.

ماده ۷۵ - وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است زمینه دسترسی به ابزارهای جدید تأمین مالی و خرید و فروش سهام تعاونی‌های قابل عرضه به عموم مردم را در بازار سرمایه فراهم کرده و در راستای اجرای ماده (۱۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی در خصوص نحوه واگذاری شرکت‌ها و بنگاههای دولتی، واگذاری به تعاونی‌ها را تسهیل نماید.

وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و اتاق تعاون مرکزی آیین‌نامه اجرایی این ماده را تهیه و برای تصویب هیأت وزیران ارائه کند.

ماده ۷۶ - تعاونی‌ها موظفند اساسنامه خود را ظرف سه ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون با این قانون تطبیق داده و تغییرات اساسنامه خود را به عنوان تعاونی به ثبت برسانند در غیر این صورت تعاونی شناخته نمی‌شوند و نمی‌توانند از مزایای شرکت‌های تعاونی استفاده کنند.

ماده ۷۷ - کلیه قوانین و مقررات مغایر این قانون ملغی است.^۱

۱ - قانون بخش تعاون مصوب ۷۰/۶/۱۳ در تاریخ‌های ۷۷/۷/۵ و ۹۳/۲/۱۷ مجلس شورای اسلامی مورد اصلاح و تصویب قرار گرفته و در تاریخ‌های ۷۷/۷/۱۲ و ۹۳/۲/۳۱ به تأیید شورای نگهبان رسیده است و در آخرین اصلاحیه مشتمل بر ماده ۷۷ و ۶۳ تبصره می‌باشد.